

Strödda Bidrag

51

till

SVENSKA VITTERHETENS HÄFDER.

Afhandling

som med viddberömda Philosophiska Facultetens
tillstånd

under inseende af

MAG. PEHR DANIEL AMADEUS ATTERBOM

Professor i Ästhetiken och Vitterheten, Ridd. af K. N. O.

En af de Aderton i Svenska Akademien,

Ledamot af Åtskilliga Lärda Samfund

för

Philosophiska Graden

utgifves

af

JACOB THEODOR HAGBERG

af Uplands Landskap

och offentligen försvaras

på Gustavianska Lärosalen den 10 Juni 1848

p. v. t. e. m.

2.

U p s a l a

Wahlström & C. 1848.

*Di, quibus innumerum vacui famulantur Avernii
Vulgus iners, opibus quorum donatur avaris
Quidquid in orbe perit, quos Styx liventibus ambit
Interfusa vadis, et quos fumantia torquens
Aequora vorticibus Phlegethon perlustrat anhelis!
Vos mihi sacrarum penetralia pandite rerum,
Et vestri secreta poli! — —*

Hos Svensken:

Stygiske röfwarens spann, och stjernorna qväfda i dammet
Från hans tenariska vagn, och ditt mörka brudliga läger,
Skuggornas Juno! förråda jag vill i dristiga qväden,
Eldad af själens drift. Bort, oinvigde, ur kretsen!
Fjerran, för tjusningens brand, hvar mensklig känsla har flyktat
Re'n ur min klappande barm. Blott Phoebus jag andas och
känner.

Re'n till de heliga templen jag ser grundvalarne svigta,
Och ett bländande sken, som gjutes från taket, förkunnar
Gudomens ankomst. Bäfvande re'n jag hörer ur jordens
Grunder ett våldsamt tjut; dåft skallar cekropiska borgen
Ljudet tillbaka, och festliga bloss i Eleusis sig höja.
Hväsande, Triptolemi fjällsmyckade ormar ur oket
Lyfta de nötta halsarne opp, och, sänkta tillbaka,
Lyssna på Sångens ljud med purpurskummiga hufvun.
Fjerran ifrån jag Hekate ser ur natten sig höja,
Tregestaltad och hög. Mild kommer den strålände Bacchus;
Skönt af en murgrönskrans omblostrad, och klädd i en tigers
Brokiga hud, hvars gyldene klor i en knut sig förena,
Med en mäonisk thyrs han stöder de vacklande fjäten.

J, som en tallös här i det tomma Avernus beherrsken, —
Bleka phantomers här, — Dödsgudar! hvars *) gjiga välde
Allt tillfaller, som här förgås; J, hvars ödsliga riken
Dunkelt famnas af Styx, kring de töckniga nejderna gjuten,
Badas med flåsande hvirflar af Phlegethods rykande vatten;
Gifven mig tillstånd, J, att de helga mystererna skåda,
Och hvad er himmel förborgar ännu! — —

*) Nyttjandet af denna entals-genitiv så väl här, som i den
nästföljande versen, får dock ej räknas bland tillåtliga språk-
friheter.

Då vi således afskilja denna "Proserpina" ifrån de eposdiker, som rentaf äro hans egna: så är, ibland dessa, "Wladimir den Store" både den lyckligast ingifna och den till formen mest fulländade. Det länder den dåvarande Svenska Akademien till heder, att hon genast bemärkte, samt med tilldelandet af sitt Lundbladiska (numera Kongliga) pris hyllade förtjensten af denna heroiskt-episka, i klingande hexametrer affattade dikt; hvars ämne är, huru bjelten, som belägrar och eröfrar den öst-romerska staden Theodosia, bevekes att öfvergå till Christi lära och erhåller den grekiska prinsessan Anna till brud. Spår af bristande mognad förekomma visserligen, dels (ehuru af mindre betydighet) i sjelfva tekniken, dels öfverhufvud i sättet och tonen af ämnets behandling; särdeles om vi ej vilja lemna å sido dessa strängare fordringar på episk objectivitet, dem t. ex. Runeberg så beundransvärdt uppfyller. Icke dessmindre skall man alltid med njutning läsa det lilla flerfaldigt behagrika epos, som för Stagnelii landsmän var den förste bebådaren om ett sällsynt skaldesnille, hvars vingar redan här mäktigt lyftades till Christendomens förherrligande. — Ännu engång tog han från Ryssland ämnet för ett episkt, och i än förträffligare hexametrer diktadt qvåde: "Maria"; hvaraf likväl förefinnes blott ett fem sidor upptagande fragment. Det innefattar begynnelsen och så pass mycket dessutom, att Hammar-skölds benämning "idylliskt-episk dikt" hade bort utbytas mot elegiskt- (eller ock tragiskt-) episk: ty väl

är sannt, att "de verser, som här meddelas, innehålla icke engång invecklingen af händelsen"; men man ser ändock, att den adertonåriga Maria lät af sin döende moder aflocka sig löftet att bli nunna, och att detta skulle göra hennes olycka.

— — — — — Det heliga löftet var gifvet;
 Gifvet med hjerta och mund. Ty en gäckad dödlig minutens
 Rörelse evig tror; och vet ej, att allt sig förvandlar,
 Vet ej, att Gud har grundat vår jord på böljande vatten.

Ja, man skönjer olyckan redan börjad, då hon med synbar smärta hör sig af sin fader, som en vacker vårdag inträder i hennes rum, påminnas om bemälda löfte och att pröfningstiden var tilländalupen. Till yttermera visso se vi henne på det ställe, der fragmentet afbrytes just som hon skall föras till klostret och för detta ändamål bestiger sin faders "vapenmålade, af snöglänsande hästar bespända vagn", liknas vid Braminens unga euka, som stiger på bålet. Lemnom derhän, huruvida Hammarskölds afgjorda påstående kan antagas, att Skalden redan före 1817, då "Wladimir den Store" utgafs, hade "uppnått den vändpunkt på sin odlingsbana, då han gaf åt sin sångmö denna dystert mystiska dräkt, som sedan gjort henne så originellt utmärkt". Oss vill synas, att i sådant fall skulle vi dock alltredan i "Wladimir" bestämdare röja skymtar af slik förändring eller (rättare) slik mera egendomlig utveckling. Visst är mellertid och ögonskenligt, att "Maria" tillhör den nyss antydda sednare tiden; och det i anseende så väl till den herrskande inre tonarten, som

till den yttre formens större mognad. Mycken sannolikhet har, att hon blifvit diktad under tiden emellan "Wladimir" och "Liljorna i Saron".

Då sistnämnda fragment ej tyckes väckt någon allmännare uppmärksamhet, vill jag derur, till bevis på det sagda, anföra detta stycke: der, twifvelsutan, den egentlige Stagnelius redan hel och hållen framstår.

Ung var Maria och skön. På sin faders grönskande landtgård
Tyst hon förlefde barndomens dar, vid stranden af Volkofs
Fågelomsväfvade sjö, i skuggan af fredliga lindar.

Älskad hon var af de Himmelskas ätt. Osynliga englar
Kysste ur dvalan om morgonen upp den hulda; och söfde
Vänligt i drömmar dess själ, vid ljudet af hviskande harpor,
Medan Capellas ljus beglänste, i aftonens timma,

Sjöarnas rörliga glas, och öfver den vestliga skogen
Kärlekens stjerna göt guldtindrande blickar ur molnen.

Ren var dess själ, som en härmande våg, som himlen om våren,
Och lik daggens kristall, som hvilar i blommornas sköte,
Hvarje dess känsla strålade mildt Olympen tillbaka.

Tidigt åt Gud och helgad hon blef. — — — — —

Storm i skogen bland furorna hven. Den tynande lampan
Andades kring sjukrummet sin halfdag; klockan på väggen
Ropade midnatt ut, med långsamt döende tofslag.

Ensam vid bädden satt den sörjande dottren. Som perlor
Rinna från liljans skimrande blad i sommarens nätter,
Runno och tårarne tyst från ögat och kinden. Då talte
Modren; men stämman var svag, som en höstflägts hviskning
bland fallna

Löf, eller vålnadens rop ur sin graf: "O dotter" (hon sade)!

"Ryslig är dödens minut, förfärlig den timma, då larfven
Ryckes från lifvets anlete bort. Dödskallen derunder
Grinar oss vildt emot. Ty själen sitt fängelse älskar,
Troende det ett gyldne palats, en retande lustgård.

Rysande, nu sin villa hon ser, och qvider — och känner
Ej sitt fädernesland, ej dess palmomsusade hyddor.

O! att jag detta betänkt, och redan i lifvet från jordens
 Lif jag mig skiljt, mot azurerna lyft på betraktelsens vingar!
 Aldrig de Helige dö. I förgängelsens töckniga dalar
 Lefva de redan sitt eviga lif. Den lägre naturen
 Stundligt väl hos dem dör; som fröet i jorden dock, spirar
 Opp mot en skärare sol, mot saffirglänsande himlar
 Ständigt den högre, i blomstergestalt. O dotter! mig lofva,
 Att, för ett lif som förgår, en värld som rysligt bedrager,
 Evigt dig dölja, att djupt i det heliga doket försjunka
 Undan förderfvets skändande blick! — — — — —

Föröfrigt visar sig Stagnelii älsklings-sed, att mellan
 de dystraste skuggor episodiskt måla ljusa och leende
 kontraster, äfven här; i denna vårbeskrifning:

Solen från Vädurn blickade ned kring vaknande länder.
 Född var den första leende Maj. I sjöar och floder
 Lossnade isens kristall; och i tornlikt hopade massor
 Flöt den på böljornas rygg, att krossas mot klippiga stränder,
 Eller i verldsombrusande haf förskingras af stormen;
 Än till den kaspiska sjön af Wolga, fursten bland floder,
 Än af den nordliga Dwina förd till polariska hafvet,
 Än af Newa förbi den lysande kejsarestaden,
 Peters olympiska borg, med dåft brak störtad i Bältens
 Dubbelarmiga svall, gent öfver de ädle Varegers
 Vikings-beryktade skär, af åldriga runor beskuggadt.
 Redan ur sjunkande snö, ur mildt försmältande drifvor
 Tittade opp en grönskande jord, af sippor bekransad.
 Svalan byggde på nytt vid odlarens lydda; och skogens
 Lofträäd vecklade ut, ur bristande knoppar, sin gröna
 Skugga, der trasten sjöng och dufvorna giljade åter.
 Då till Maria en dag kom dess fader. På fängslande bågens
 Snöiga duk, af silke, hon sydde vexlande blomster;
 Vaggande tyst sin själ i kärlekens gyllene drömmar.

Till den tidigare perioden deremot höra, enligt
 alla kännetecken, "Blenda, romantisk skaldedikt
 i fem sånger", och "Gunlög, mythisk dikt": den
 förra fullbordad, — eller åtminstone af Utgifvaren an-

tagen att vara det; den sednare fragment, men dock temligen utförligt. Troligen författad närmast före "Wladimir", fanns den förra bland hans papper med omsorg renskrifven till tryckning. I hans lifstid förblef den dock otryckt. Förkastade han detta ungdomsverk? eller lade han det blott tills vidare *ad acta*? — Utan tvifvel var det ett besynnerligt infall, att förvandla den ärbara sagan om Blenda och hennes Värrens-qvinnor till en halft lättfärdig Wielandsk epopé; men det vittnar, i alla fall, om rörligheten och mångtonigheten af Skaldens fantasi. Äfven i andra afseenden tillfredsställer ämnets behandling föga. Det är t. ex. ett grundfel — såsom ock redan Hammarsköld anmärkt — att motivet till den Svenska Judiths gerning icke här finnes lagd "i en inspirationslikt frambrytande patriotism, utan i den ovillkorligt åtlydda pligten att hämnas sin faders död; samt att denna gerning, i den verkan som den yttrar på Blenda sjelf, framstår endast såsom ett grymt mord, utan att af sin afsigt vara adlad, och får, i stället för den upplyftande effekt, som alltid åtföljer den af uppoffringen för en idee frambragta hjelte-daten, blott allt det nedslående af en illbragd". Sådan uppfattningen af ämnet nu engång är, gör den mellertid ett oväntadt intryck på enhver, som hos Stagnelius ungefär öfverallt förutsätter den dels hierophantiskt-högtidliga, dels sorgligt elegiska stämning, hvaraf hans flesta stycken utmärkas. Sannolikt härstammar detta försök från de första åren af hans skalde-

hana, och är frukten af ett studium, som då egnades åt Wielands Idris eller Oberon; af hvilka den sednare, i sitt slag, onekligen är och förblifver ett mästarverk. Att Wieland här varit hans förebild, kan man skönja redan af stansernas byggnad, och af mycket annat; särdeles af den omiskännliga höjelsen, att esomoftast låta ton och diction spela in i persifierande skämt, eller att göra det hela till ett slags komiskt-romantisk tafla. Att skämtet råkat stundom falla sig något klumpigt, stundom något mindre läckert, är icke förunderligt. Med kändedom af den skepnad, som är Stagnelii vanliga, må vi snarare undra, att det verkligen har lyckats så ofta som skett; och detta kan förklaras blott deraf, att vi här befinna oss inom ett glädigare och ynglings-ystrare stadium af hans lefnad. På språket och versen är föröfrigt så mycken omsorg använd, att det ser ut, som hade denna omsorg blifvit äfven under en sednare tid förnyad. Tänkte han äfven då på att utgifva denna dikt, så är troligt, att han ämnade tillägga en sjette sång, der plananläggningen skulle blifvit utförd till ett egentligt slut. Ty uppenbart är, att det slut, som tyckes i begynnelsen varit åsyftadt, nu saknas*). Eller manne Skalden har velat, att också

---

*) Äfven Hammarsköld har gjort den anmärkning, att Skalden "icke behandlat sitt ämne till slut efter sin först uppgjorda plan"; men antager såsom orsak, att det " varit honom öfvermäktigt: en omständighet, som otvifvelaktigt förråder ungdom och omogenhet hos konstnären".

den nuvarande tvärskurna afslutningen skulle vara ett skämt — med läsarens nyfikenhet?

Måhända kunde Stagnelius, i fall han nu skulle förklara sig öfver sin "Blenda", lämpligast svara sina recensenter med Byrons förklaring öfver meningen af dennes "Don Juan":

*The certain is, that I have nothing plann'd, —
Unless, perhaps, to be a little merry;
An unknown word in my vocabulary.*

Just i sådan afsigt torde det ironiskt moderna, ofta halft om halft parodiska af ämnets behandling äga sin sannskyldiga grund. Beslutar man, att ej låta sig störas af förhållandet (eller motsägelsen) mellan det valda ämnet och det valda diktslaget, så kan man både fågnas att här se Skalden i ett så leksamt lynne, och derjemte tacka honom för en mängd friska, täcka, skalkaktigt leende småtaflor.

Den till tiden äldsta och äfven till utförandet visserligen mest ofullkomnade af Stagnelii episka dikter är "Gunlög". Det hela skulle bli ett mytbiskt sagoqväde af sex sånger. Om de tre första, och ett stycke af den fjerde, fann Hammarsköld angifvet i hans handskrift, att de voro författade år 1812. De tre första hade han fullbordat; den fjerde till det mesta; af den femte och sjette hittades blott kortare bitar och sjelfva afslutningen. "Han lärer", förtäljer Hammarsköld vidare, "icke ämnat att lemna detta qvæde i sitt nuvarande ofulländade skick; såsom skönjes af de i sed-

nare tider utarbetade förändringar af vissa ställen i det redan färdiga, äfvensom de framställningar af vissa till de sednare sångerna hörande partier, dem man äfven här upptagit, för att lemna en föreställning om den af Skalden uttänkta utvecklingen af det hela". Utan tvifvel har nyssnämnde Utgifvare ock rätt i följande omdöme och sitt deraf föranledda beslut: "det förräder, genom åtskilliga här och der förekommande prosaismer, Skaldens omognad; men de öfvervägande skönhetserna, icke mindre än dess märkvärdighet för antydningen af hans börjande utveckling, göra det förtjent att här upptagas". Än mera dock, än af de omnämnda och onekliga "prosaismerna", intygas den ungdomliga omognaden af det omisskännligen ovissa och sväfvande i Skaldens afsigt vid bearbetningen af detta ämne. Hvilken anda han ville uttala i sin "Blenda", hvilken verkan han med henne ville frambringa, är synbart. Här åter tyckes han väl — såsom Utgifvaren vidare fortfar — hafva "omsorgsfullt sökt att undanrödja allt det råa och groteska, som vidlåder den gamla sagan, för att i stället utbyta det mot episk höjd och värdighet; och i närvarande thema sett endast en anledning, att uttala sin hyllning åt den himmelska konst, till hvars utöfning Naturen honom korat". Men det satiriska element, som den gamla Edda-sagan innebär, är så påtagligt och djupt, att han omöjligen kunde alldeles skjuta det ifrån sig eller gå det förbi. Detta anmärkes ock af Hammarsköld, som dervid påminner, till jemnförelse, huru

Baggesen behandlat samma ämne i sina "Komiske Fortællinger", under titeln "Poesiens Oprindelse". Men huru vår Skald, i afseende på detta element, egentligen skulle bete sig — derom synes han icke med sig sjelf blifvit ense. Så mycket är klart, att han ej ville göra det till det herrskande. Men dæri tager Hammarsköld felt, att det "till Gunlögs-qvædet hörande fragment", hvilket han anför i sitt företal och (besynnerligt nog) säger sig hafva "ingenstädes, i det redan förbandenvarande, kunnat passa in", är det enda satiriska stället i detta qvæde. Än dvärgarnes kalas för Suttung i fjerde sången, v. 57—68? Än slika enstaka drag, som t. ex. i fjerde sången v. 239—240, eller i slutsången v. 97, 106, 134? Ja: han låter det förstnämnda stället vara "det enda efter Stagnelius befintliga försöket i den satiriska tonarten". Hvad är då hans "Blenda", som — åtminstone till en hufvudsaklig del — utgör just ett dylikt försök? Hvad är då hans dramatiska fragment "Thorsten Fiskare"? Men i "Gunlög" synes det ifrågavarande elementet, så ofta det framsticker, mer hafva trängt sig på honom med sin i ämnet inneboende omotståndliga kraft, än genom någon tydlig insigt, hvad och huru mycket bruk eller obruk deraf borde göras.

Den ursprungliga sagan om Gunlög förekommer i det stycke af Sturlesons-Eddan, som kallas *Bragarædur* eller "Brages Samtal". Innehållet deraf är, att Brage förtäljer åtskilliga forntidender om Asarnes äfventyr

för den kloke och mäktige Äger, som var kommen till Asgård såsom gäst, och der, på bästa vis, i Asars och Asynjors gille undfägnades. Der såg herrligt ut och gick trefligt till. "Om aftonen, när dryckes-stämman begynte, lät Oden bära in svärd i salen, som voro så blanka, att de gáfvo sken ifrån sig och ingen annan upplysning behöfdes, medan man satt och drack. Äger tyckte väl om hvad han såg: väggarne voro rundtomkring prydda med sköldar i stället för tapeter. Der var ock starkt mjöd, som ingalunda sparades. Ägers granne var Brage, och, medan de drucko, språkades de vid. Då berättade honom Brage många af Asarnes fornbragder". Omsider frågar Äger: "Hvarifrån har den konst, som J kallen Skaldskap, sin upprinnelse"? Brage svarar derpå med en berättelse — just berättelsen om Gunlög; — och det följande är hufvudsumman deraf.

Asarne hade fört krig med Vanerne, och bägge öfverenskommit att sluta fred. Vid den aftalade sammankomsten ingick man denna fred på det sätt, att båda parterna gingo till ett kar, hvori de spottade. När de skulle åtskiljas, ville Gudarne ej låta detta fredsmärke förgås; deras skaparkraft lät därför ur denna sammanblandade gudaspott framkomma en man, som hette Kvaser. Han var i högsta måtto vis: ingen kunde fråga honom om någonting, hvarpå han ej visste reda. Han for vida omkring alla länder, för att undervisa människorna. Engång bjöds han till gästabud af dvärgarne Fjalar och Galar. Desse dräpte honom,

samt läto hans blod rinna i tvenne kar och en kettil. De blandade honung i blodet, och tillredde deraf ett mjöd, så kostligt, att eho, som af detta mjöd dricker, blifver Skald och Margkunnig. Derefter berättade de för Asarne, att Kvaser hade drunknat i sin visdom; emedan ingen var så klok, att han kunde nog utfråga honom. — Men då samme dvärgar sedan jemväl hade mördat jätten Gilling och hans hustru, kom sonen af dessa, den väldige Suttung, för att hämnas. Dvärgarne, bragta i yttersta lif-fara, bådo honom skona deras lif och till förlikning mottaga, i föräldra-bot, det dyrbara mjödet. Suttung antog tillbudet, och förde Skaldemjödet hem med sig, till ett berg, som hette Nitberg. Der gömde han det i ett förvaringsrum, och satte sin dotter Gunlög till vakterska. Dock kunde ej hindras, att tillvarelsen af detta mjöd blef känd för Asarne. En så ypperlig dryck ville de nu sjelfve åtkomma, och de kunde väl tycka sig äga en ursprunglig rättighet till dess besittning. Den allvise Oden hittade snart på råd. Han drog åstad i människobamn, kallande sig Bölverk, och äskade härberge hos Suttungs broder Böge, som träffades jemrande öfver den belägenhet att med ens hafva mistat sina nio trälar, hvilka, bäst som de slogo gräs på hans äng, hade öfverfallit och dräpt hvarandra; så att han ej visste, hvarifrån han i hast skulle få arbetsjon. Detta hans missöde var en tillställning af Oden: denne hade nämligen nyss förut hvässt trälarnes liar med en brynsten, som gjorde dem så ovanligt skar-

pa, att alla begärde köpa stenen; då kastade han den upp i luften, alla ville gripa den, kommo i slagsmål, och ibjälhöggo hvarandra med de så oförlikneligt nyhvästa slätter-vapnen. Oden erbjöd sig nu, att ensam förrätta de nio trälarnes arbete, mot den lön, att Böge skulle förskaffa honom en drick af Suttungs mjöd. Böge genmälte, att Suttung ville behålla det för sig ensam; men lofvade göra allt till uppfyllande af hans önskan. Sedan Oden tillräckligt ådagalagt, att han kunde utföra det åtagna niomanna-arbetet, fordrade han sin lön. Böge begaf sig till sin broder, omtalte sin nöd, sitt löfte, och sökte beveka honom; men förgäfves. Då framtog Oden, som hade åtföljt honom på denna färd, en nafvare, och förmådde honom att med den genomgå åra bergshällen. I det samma, som detta var verkställt, förbytte sig Oden till en orm, kröp in genom öppningen och kom ned i grottan till Gunlög. Han återtog nu mannaskepnad, var den skönaste man, och fick hos henne tillbringa tre nätter. Hon tillät honom då, att dricka af mjödet tre gånger. I den första dricken utdrack han hela ketteln, i den andra det ena karet, i den tredje det återstående. Nu hade han i sig allt mjödet, vände tillbaka, påtog sig örnhamn och flög åt Asgård med susande vingeslag. Men Suttung, som hade upptäckt sin förlust och utgissat örnens beskaffenhet, påtog äfven sig örnhamn och satte efter honom med yttersta häftighet. "Såsnart Asarne sågo Oden komma, satte de ett stort kar ut i gården. Då Oden

nålde Asgård, göt han mjödet i karet. Men som Suttung var så nära, att han nästan hade uppnått honom, hände att Oden lemnade något efter sig, — hvilket då ingen brydde sig om; så, att hvem, som ville, kunde taga det. Detta kalla vi odugliga skalders lott. Men Suttungs-mjödet gaf Oden åt Asarne och alla goda skalder; och af denna anledning kalla vi skaldskap Odens gåfva samt Asarnes drick”.

Sådan är berättelsen i sin forngestalt; och häraf synes, hurudan skald detta ämne kräfver: en, som förmår äfven under det humoristiska täckelset igenkänna den nordiska mythens djup, och sjelf förenar en stor humoristisk fallenbet med öra och handlag för den äkta forn-nordiska ton, utan hvilken man förflyttas på en alldeles främmande botten. Det lönar ej mödan att undersöka, om Stagnelius, med förlängd lefnadsbana, möjligen kunnat bli ett dylikt företag vuxen. Visst är åtminstone, att han icke var det ännu. Genom åtskilliga i ämnets innehåll anbragta ändringar, vann han tvifvelsutän (på sätt och vis) hvad han sökte vinna, att ”det råa och groteska, som vidlåder den gamla sagan”, blef ”i stället utbytt mot episk höjd och värdighet”; men råkade dervid förlora både den rätta tråden och den rätta tonen. Obegripligt är oss mellertid, att Hammarsköld ej kunnat varsna, hvar det i hans företal anförda satiriska fragmentet bör insättas. Tydligt utgör det fyllnaden af den lucka, som i sista sången blifvit lemnad mellan verserne 218 och 219. Läser man det

i sammanhang med verserne 215—218, näst efter skildringen huru Brage fick dricka af mjödet (som här, vid Odens hemkomst, upphämtas af Asarne i en bägare ställd på gudasalens bord), uppstår följande samband, — hvilket ock angifver den lott, hvarmed de mera prosaiska bland Eihheriarne måst (för sig och sina ättlingar) låta sig nöja:

Till Skalders Konung valde Nornan då
 Den väna Drotten. Ack! de ljusa söner,
 Dem Guden korar, äro endast få;
 Men evig ära deras hjessor kröner.
 Af laget endast fyra eller fem
 Med Brage fingor skaldevågen dricka;
 I botten tömdes bägaren af dem.
 Den andra svärmen lade sig att slicka
 Den must, som flödat öfver bägaren
 Kring marmorgolfvet och å bordets skifva.
 De funno saften mycket läcker; men
 Ej Nornan tillät dem att Skalder blifva.
 Hon gaf dem endast, i sin mildhet, makt
 Att rim i svetten af sitt anlet smida,
 Och böja orden efter fingrens takt.
 I våra dagar deras tal sig vida
 Kring Svithiods bygder spridt. Ja, härs och tvärs
 Man dessa kalfvar hoppa ser i Norden.
 Om rim de råma, eller metrisk vers,
 De höra alla dock till samma hjorden.

Hvad sedan hände, läsarn gissa kan. —

I sköldeborgen Brage harpan rörde (o. s. v.)

Desto mera klar är Hammarskölds blick, när han säger: "i närvarande thema såg Stagnelius endast en anledning, att uttala sin hyllning åt den himmelska konst, till hvars utöfning Naturen honom korat".

Detta omdöme träffar hufvudet på spiken; och det må bli vår slutdom. Hvad han ville här besjunga, var egentligen Poesiens lycksaliggörande makt, och sitt eget lifs ställning till denna. Enkom föresväfvade honom, vid de flerfaldigt anbragta skildringarne af den gudavise sångaren Kvaser, än såsom yngling, än såsom gubbe, urbilden af en skald, sådan han sjelf önskade vara, och till en stor del verkligen var. Detsamma skönjes, när han afmålar den unge skalden Hjalmar och dennes invigning genom en — förmedelst en särskild Nornans gunst — i löndom erhållen drick af det mjöd, som, då Suttungs krigarskara plundrade Dvärgarnes skattkamrar, ännu stod gömdt i deras källare.

Ty Nornan, osedd, öfver trappan satt
 Som ledde neder till det helga mjödet.
 Hon såg den unge korade, och log;
 Att först af alla skaldevågen smaka,
 Med stafvens vinkar ynglingen hon drog
 Åt källarn, — väldigt hållande tillbaka
 Den andra svärmen.

Till prof på de skönheter, som redan i detta ynglingsqväde bebåda den tio år derefter fullfärdige mästarskalden, må här gifvas rum åt ett par af sådana målningar; de förtjena det.

Så beskrifver Kvaser, i andra sången, sitt lif och yrke inför Jothems-Drotten Suttung:

Der Tanaqvissels vassbegrönte gud
 På gullsand rullar mellan herdeläger
 Sin stolta bölja, tändes mina dar,
 Förflöto äldrens gyllne morgonstunder.
 Åt Sången invigd re'n som barn jag var,